

ИНДИГИР УОТТАРА

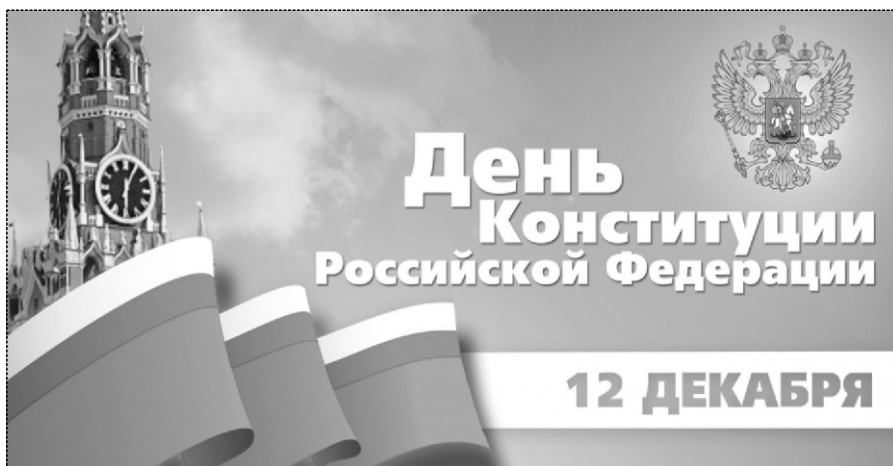
Муома улууһун
общественной-политической хаһыата
indigir-uottara@yandex.ru

12+

Хаһыат 1953 сыллаахха олохтоммута
Сэрэдэҕэ, субуотаҕа тахсар

2020 с. АХСЫННЫЫ 12 КҮНЭ СУБУОТА № 99 (5629)

12 ДЕКАБРЯ – ДЕНЬ КОНСТИТУЦИИ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ!

Күндү Саха сирин олохтоохторо!

Саха Өрөспүүбүлүкэтин салалтатын аатыттан эһигини бука барыгытын Россия Федерациятын Конституциятын күнүнэн эбэрдэлибин!

Быйыл биһиги дойдубутугар бэлиитическэй суолталаах дьонун түгэн буолла – 1993 сыллаахха ылыныллыбыт судаарыстыба Төрүт Сокуонугар уларытылары киллэрдибит.

Россия хас биирдии эпизитинэстээх гражданина бэйэтин санаатын биллэрэн, Конституция туттулла сылдыар ыстатыйаларыгар сомоҕолоһууну бөбөргөтүүгэ уонна элбэх омуктаах дойдубут кыабын күүһүрдүүгэ, биир кэлим буолуутун хааччыйыга, судаарыстыба социальнай мэктиэлэрин кэнэтигэ туһаайыллыбыт көннөрүүлэри киллэрдэ уонна сана ыстатыйалары өйөөтө.

Бүгүн, пандемия бүрүүкэбит уустук уонна туох-ханнык буолара биллибэт кэмнэ, биһиги судаарыстыбабыт, Төрүт Сокуонна бигэргэммитин курдук, социальнай хайысханы дьинчаччы тутуһарын көрдөрдө. Ол курдук, бүгүн хас биирдии көмөҕө наадылар киһи судаарыстыба өйөөбүлүнэн туһанар.

Биһиги дойдубут регионнары күүскэ өйөөн туран, сайдыы суолунан иннин диэки эрэллээхтик баран иһэр. Биһиги өрөспүүбүлүкэбитигэр национальной

бырайыактары олоххо киллэри тэтимнээхтик ытыллар: суоллар тутуллаллар, сана оскуолалар, уһуйааннар үлэҕэ киирэллэр, хаарбах дьизэлэр көтүрүллэллэр.

Быйыл Уһук Илин 2024 сылга уонна 2035 сыллааҕы кэрдис кэмнэ диэри торумнамыт социальнай-экономическай сайдыытын Национальной бырагыраамата ылылынна. Сахабыт сирэ сайдарыгар сана кыахтар уонна кэскиллээх суоллар арылыннылар, ону тэнэ киэн хабааннаах былааннары олоххо киллэрэргэ улахан эпизитинэс сүктэрилиннэ.

Дойдубут дьонун кытта бииргэ биһиги иннибит диэки эрэллээхтик көрөбүт, Россияны сайдыылаах дойду онорорго бүтүүн бары дьулуһабыт.

Конституция инникитин даҕаны судаарыстыбабыт стратегическай сайдыытыгар бигэ тирэх буолуоҕа диэн эрэнэбин.

Бу үөрүүлээх күннэ хас биирдигитигэр чэгиэн доруобуйаны, дьолу уонна этэннэ буолууну, үлэбитигэр ситиһиилэри баҕарабын! Ылыммыт соруккут, баҕа санаабыт туола турдуннар!

Айсен НИКОЛАЕВ,
Саха Өрөспүүбүлүкэтин
Ил Дархана.

Күндү биир дойдулаахтарбыт!

"Муома оройуона" муниципальной тэрээһин дьаһалтата, улуус муннабын депутаттара Россия Федерациятын Конституциятын күнүнэн эбэрдэлибит!

1993 с. ылыныллыбыт судаарыстыба Төрүт Сокуонугар бу сылга уларытылары киллэригэ бары кытынныбыт, ол эбэтэр Конституция ыстатыйаларыгар элбэх омуктаах дойдубут күүһүн-кыабын күүһүрдэргэ, социальнай мэктиэлэри кэнэтигэ, дойдубут инники сайдыытын кэрэһэлиир чопчу түгэннэргэ туһуламыт көннөрүүлэри уонна сана ыстатыйалары өйөөтүбүт.

Дойдубут, өрөспүүбүлүкэбит дьон-киһи олоһун тупсарыга кыһамнытын күннэтэ көрөбүт. Оройуоммут сайдыытыгар сана саҕахтары арыабыт, кинилэри олоххо киллэрэргэ бары бииргэ кыһанабыт. Оҕолорбут сана, бары өттүнэн хааччыллылаах оскуолаларга үөрэнэллэр, ити курдук бары нэһиликтэргэ оскуолалар тутулан иһиэхтэрэ. Хаарбах дьизэлэр онуларыгар сана, сырдык дьизэлэр тутулан, олох-дьаһах усулуобуйата сыллата тупсар. Нэһилиэннэ доруобуйатын эйгэтигэр 2021-2023 сс. былааннамыт тутулар ахсааннарыгар Муома улууугар Хонууга 2022 с. 22 куйкалаах балыһаны тутуу эмиэ баар. Ити курдук кыһамныы күннэтэ көрөбүт.

Күндү Муома олохтоохторо!

Эһиэхэ хас биирдигитигэр кытаанах доруобуйаны, үлэҕэ үрдүк ситиһиилэри, дьолу баҕарабыт. Оройуоммут сайдыытыгар хас биирдибит кыһамныытын ууран, инникигэ эрэллээх түмсүүлээхтик үлэлиэбин, олоруобун, айыабын!

"Муома оройуона" МТ
дьаһалтата.

СИРИ СИКСИГИНЭН

СӨ. Халлаан тымныйан, өрүс мууһа чинээн, өрөспүүбүлүкэ үрдүнэн кыһынны айан суолларын уйуктара улаатар. Муома улууһун «Индибир» айан суолугар Хонуу — Кулун-Өлбүт уонна Соболюох — Хонуу хайысхаларынан 10 туонналаах массыналарга сырыы көнүллэнэ. Массыналар бэйэ бэйэлэриттэн 70 мизээрэ тэйиччи айанныыллара ирдэнэр. Мань сэргэ Дьокуускай — Мэңгэ-Хагалас ыккардыгар Хатас — Павловскай хайысхатынан Өлүөнэ өрүһү 5 туоннаба диэри уйуктаах массыналар туорууллара көнүллэнэ. Хагалас улууһугар Мохсоһолюох — Хачыкаат хайысханан үс туонна уйуктаах массыналарга быстах кэмнээх кыһынны суол аһылына. Массыналар мууска тохтоон тураллара бобуллар.

СӨ. «Мин төрөөбүт куоратым уонна сэлэинньэм» бырайыгынан 2021 сылга Саха сиригэр 960 мөл кэрингэ солк харчы көрүлүнэ. Бу олорор сири тупсарыныыга аһаҕаһыт көбүлүүһүннэргэ тыгыллыбыт икки федеральнайдаабы уонна икки регионнаабы бырагыраамалар. Бу туһунан ТАСС-ка Үп министристибэттин пресс-сулууспата иһитиннэрдэ. Ил Дархан ахсынны 1 күнүгэр «Мин төрөөбүт куоратым уонна сэлэинньэм» дигэн бырайыагы бигэргэтиигэ ыйаахха илии баттаата. Манна куорат эйгэтин тупсарыы, тыа сиригэр биригэр кэлиин сайыннарыы, олохтоох көбүлүүһүннэри өйөөһүн, «Мин Сахаам сирэ 21 үйбэ» үтүө дьыала хамсааһын бырагыраамалара тииһиниллэр. «Бырайыагы үлэтиитигэ 2021 сылга 959 мөл солк көрүлүнэ. Федеральнайдаабы «Комплексное развитие сельских территорий» уонна «Формирование комфортной городской среды» бырагыраамаларынан туһааннаабынан 41 мөл солк уонна 252,9 мөл тахса солк көрүлүллэр. Регионнаабы «Программа поддержки местных инициатив» уонна «Моя Якутия в XXI веке» — 500 мөл солк уонна 166 мөл солк, — пресс-сулууспата эттэ. Олохтоох көбүлүүһүннэри өйүүр бырагыраама Саха сиригэр 2017 сыллаахтан үлэтиир. Манна суол өрөмүөнэ, паркаралары тупсарыы, уу ситимин тардыы, оҕо уонна спорт быһааһаакаларын тутуу, инфраструктура эбийэктэрин чөлүгэр түһэри, пааматынньыктары тупсаран оноруу киирэллэр. «Мин Сахаам сирэ 21 үйбэ» үтүө дьыала хамсааһына 1999 сыллаахха үлэтин саҕалаабыта.

СӨ. Саха сиригэр коронавируһу утары бэрлилэр 300 доза вакцина кэлтэ. Билинни баайыы медицина үлэтиитэригэр анаар, күһэйинтэ суох. Доруобуйа харыстабылын министристибэттин пресс-сулууспата иһитиннэрдэ. Бэлиэтээн эттэххэ, бастагы баайы 42 устуку баһыы регионна балаһан ыйыгар аҕалылыбыта. Оччолорго Covid-19 ыарыһыны кытта охсуһар медиктэр ылбыттара. Вакцинацияны иккитэ төхтөрүйдүн бэрлилэр, арыга 21 хонук.

РФ. Тохсунньу 1 күнүттэн РФ доруобуйа харыстабылын министристибэттин бирикээһинэн суоппардар мэдиссиинскэй ыспыраанка ылалларыгар специфическэй маркерга хаан анааһын туттараллара булгуччулаах буолуо. Бу туһунан [Российская газета](#) суруйар. Хаһыат суруйарынан, анаалыс сыаналаах уонна онгоһуллар болдьоҕо биригэр нэдиэлэҕэ диэри уһун буолуо. Доруобуйа харыстабылын министристибэтэ 2019 сыл муус устарыгар норуот дүүүдүгэр таһаарыт бэрээдэгэр басы суоппардар ник уонна хаан анаалыстарын наркодиспансерга туттаралларын туһунан суруллубут этэ. Ийги — психоактивной веществоларга, хааны — карбогидрат-дефицитный трансферрин (CDT) дигэн специфическэй маркерга. Хаан анаалыһа киһи төһө арыгыны иһирэн быһаарар. Холубур, киһи күнүн аайы итирээр диэри арыгы иһэр буоллабына, анаалыс ону көрдөрөр. Анаалыстар сыаналара ыарахан. Бастагы — үс тыһыынча кэрингэ, иккис — 6 тыһыынча. Ону таһынан өр онгоһуллаллар.

СИА матырыйаалларын.

Оперативный штаб доводит

О рекомендациях по работе предприятий торговли в период новогодних праздников

В связи со сложной эпидемиологической ситуацией и в целях обеспечения санитарно-эпидемиологического благополучия населения Республики Саха (Якутия) в период новогодних праздников, Министерство предпринимательства, торговли и туризма Республики Саха (Якутия) рекомендует предприятиям торговли следующее:

В целях предотвращения ажиотажного скопления граждан (покупателей) перед новогодними праздниками рекомендуется установить 12-часовой рабочий день (график работы торгового объекта) по 31 декабря 2020 г.

Организовать бесконтактную доставку продовольственных и непродовольственных товаров до покупателя.

Усилить меры по соблюдению покупателями социального дистанцирования и масочного режима.

Дополнительно напоминаем о том, что во исполнение Указа Главы от 27 апреля 2020 г. № 1143 «Об утверждении правил поведения, обязательных для исполнения гражданами и организациями при введении режима повышенной готовности в связи с угрозой распространения новой коронавирусной инфекции (COVID-19) на территории Республики Саха (Якутия)» и в целях недопущения распространения новой коронавирусной инфекции, предприятия торговли продовольственных и непродовольственных товаров обязаны принять следующие меры:

Обеспечить соблюдение гражданами (в том числе работниками) социального дистанцирования, в том числе путем нанесения специальной разметки и

установления специального режима допуска и нахождения в зданиях, строениях (помещениях в них), на соответствующей территории (включая прилегающую территорию);

Предоставлять работникам средства индивидуальной защиты;

Приостановить деятельность при угрозе безопасности жизнедеятельности работников и иных граждан, находящихся на территории организации, предприятия.

За нарушение настоящих правил предусматривается административная ответственность, предусмотренная статьей 20.6.1 (невыполнение правил поведения при чрезвычайной ситуации или угрозе ее возникновения) Кодекса Российской Федерации об административных правонарушениях:

Невыполнение правил поведения при введении режима повышенной готовности на территории, на которой существует угроза возникновения чрезвычайной ситуации, или в зоне чрезвычайной ситуации, за исключением случаев, предусмотренных частью 2 статьи 6.3 настоящего Кодекса, - влечет предупреждение или наложение административного штрафа:

- на граждан в размере от одной тысячи до тридцати тысяч рублей;

- на должностных лиц — от десяти тысяч до пятидесяти тысяч рублей;

- на лиц, осуществляющих предпринимательскую деятельность без образования юридического лица, от тридцати тысяч до пятидесяти тысяч рублей;

- на юридических лиц — от ста тысяч до трехсот тысяч рублей.

К вниманию получателей ЕДВ на ребенка в возрасте от трех до семи лет

Внесены изменения в порядок и условия назначений выплаты, с 1 января 2021 года вступают в силу следующие изменения:

1. Выплата назначается только при условии проживания заявителя и ребенка на территории Республики Саха (Якутия);

2. По истечении срока (12 месяцев) выплаты, очередной выплата период назначается (продлевается) без подачи заявления и предоставления документов, сведений гражданина, то есть путем межведомственного информационного взаимодействия.

3. Граждане, являющиеся сотрудниками учреждений и органов УИС РФ, ФСБ, государственной охраны, ОВД РФ, самостоятельно подают документы о доходах;

4. В состав семьи при расчете среднедушевого дохода включается второй родитель, не зарегистрированный в браке (гражданская семья), если проживают совместно по одному и тому же адресу. Сведения о регистрации места жительства второго родителя будет получено путем межведомственного информационного

взаимодействия;

5. Если член семьи состоит на учете в Центре занятости как безработный, то доход семьи не учитывается до 31 декабря 2020 года;

6. Получатели ЕДВ на третьего ребенка, получившие отказ, у которого среднедушевой доход семьи был выше прожиточного минимума, имеет возможность **получить данную выплату с перерасчетом, если подадут повторное заявление до 18 декабря 2020 года**, в следующих случаях:

- если получали единовременную выплату на оплату проезда до места лечения и реабилитации инвалида и ребенка-инвалида;

- если назначалась ежемесячная выплата при рождении (усыновлении) третьего ребенка или последующих детей, региональный материнский капитал;

Эти выплаты не учитываются в доходе семьи. Перерасчет 1 января 2021 года не начисляется.

За справками обращаться по телефону 2-13-22.

Управление социальной защиты Момского района.

ЧЕМПИОНАТ ПРОШЕЛ ОЧЕНЬ ИНТЕРЕСНО

В начале декабря был последний день Worldskills-2020. Сам Worldskills это чемпионат, где есть большая возможность проявить свой потенциал любому школьнику в направлениях профессий. Это помогает определиться кем хочет стать ребёнок, когда вырастет.

Каждый участник муниципального чемпионата в этом году проходил заочно или очно. Это было в зависимости его выбора или отсутствия использовать специальные оборудования для определённой компетенции. Чемпионат делился на 10 направлений, это: «Мультимедийная журналистика», «Столярное дело», «Кулинарное дело», «Разработка мобильных приложений», «Предпринимательство» и так далее.

Из нашей школы участвовали в каждой компетенции по 3-4 участника. Компетенции проходили 1 день по 3-5

часов, и так каждый день направления чередовались, начиная с трех часов и заканчивая вечером от 18-19 ч.

В направлении как «Кулинарное дело», «Видеопроизводство» компетенции прошли дистанционно, есть все условия сделать его дома. Онопрова Айгылаана из 8 «А» класса рассказала о себе:

— Приготовила красный бархат с ягодной начинкой и сливочным кремом маскарпоне. Я хотела быть кондитером, но сейчас думаю надевать суши и пельмени. Больше всего волновалась вдруг не получится бисквит или что-то испачкать, но таковых трудностей не ощутила. Раньше я участвовала в разных олимпиадах и конкурсах, но в Worldskills участвую впервые.

Но не каждая компетенция могла пройти на дому. В таких направлениях школа оборудует участников. Особенно впечатлила компетенция «Столярное дело» и «Технология моды». Четыре участника из 8-9 классов начинали строить оконную раму, а две девочки Новгородова Лилиана и Никулина Дайаана из 8 «А» класса шили изящные якутские платья для девочек 4-5 лет. На протяжении всего рабочего процесса их снимала камера. Из «Столярного дела» своими впечатлениями делится Андрей Кириллин из 9 «Б» класса:

— Я участвую тут уже второй год, и в прошлом году получил второе место, сейчас хочу стать первым. Возможно, эта компетенция поможет мне в выборе будущей профессии.

Обе девушки рассказали, хоть они были очень заняты. Первая Никулина Дайлаана:

— Я участвую уже второй год, и как-то несложно. Учили меня шить бабушка и мама с детства. Сейчас я шью платье холодая для девочек 4-5 лет, чтобы носили современным дизайнером.

Новгородова Лилиана:

— Я участвую в первый раз, может, потому волнуюсь немного. Делаю сейчас якутское платье девочки 5-6 лет, хотела бы примерить её на сестрёнке. Меня научила шить моя мама с 11 лет.

Компетенции ещё были на выбор места

проведения чемпионата. Это как «Разработка мобильных приложений» и «Графический дизайн». По графическому дизайну пришли в школу и работали на

школьных компьютерах. Принесли с собой специальные графические планшеты со стилусом. Тема «Нарисовать Деда Мороза». Хотя идея одна, все отнеслись к ней по-разному. Многие начали работу с замысла создания персонажа Деда Мороза, кто-то с ходу начал рисовать. У многих получились красивые работы! У Вожжова Леонтия был рисунок нашего старого и давно знакомого Деда Мороза из «Союзмультфильма». У Архипова Юрия был арт современного Дядюшки Мороза с чёрными очками.

В компетенции «Мультимедийной журналистики» хотелось бы сказать от себя, что это было очень интересно! Хоть и требовалось немало усилий. Мне нравится больше всего общаться с разными людьми. Они делятся опытом и знаниями. Любое направление важно для общества. Главное, направиться к нему.

К. СЛЕПЦОВА.

III муниципальный чемпионат профессионального мастерства школьников «Молодые профессионалы» начался 30 ноября.

В МБОУ «Соболохская СОШ»

принимают участие юные профессионалы по 7 компетенциям: предпринимательство, агрономия, кондитерское дело, столярное

дело, парикмахерское дело, технология моды, мультимедийная журналистика, видеопроизводство.

Все эти профессиональные компетенции помогут юным участникам в выборе будущей профессии. Они приобретут знания, навыки и умения.

Наша ученица Федорова Александра – победитель первого районного чемпионата WorldSkills по компетенции «Парикмахерское дело»; победитель республиканского чемпионата WorldSkills среди юниоров по компетенции «Парикмахерское дело».

В сентябре этого года она приняла участие во Всероссийском конкурсе «Парикмахерское дело», где участвовали дети из 14 регионов, заняла 8 место, получив 699 баллов из 800 баллов. Это большое достижение для нашей республики, района и школы. В этом

году Саша участвует по компетенции «Предпринимательство» со своим бизнес-проектом.

В этом году в связи с эпидемиологической ситуацией конкурс проходит в дистанционном режиме. Мы ежедневно наблюдаем за участниками конкурса. Впервые в конкурсе по компетенции «Парикмахерское дело» участвует ученица 6 класса Уваровская Виктория. По компетенции «Столярное дело» участвует ученик 9 класса Дьяконов Анатолий, он сделал большую красивую рамку для картины.

Нашим участникам желаем побед! Пусть полученные знания помогут им в будущем в выборе профессии.

**Редактор школьной газеты «Соболох сарданалара»
Полина ФЕДОРОВА, 11 класс.**

Предпринимательство**ҮЛЭ УОСТУБАТ, СОРУКТАР ЧУОЛКАЙДАР**

Пандемиянан сибээстээн дьобус уонна орто бизнес охсууну ылбытын мэлдьэһиллибэт. Дьинэр, урбаан тобукутан баран тураар кыаба суох буолуобун дойду, өрөспүүбүлүкэ үрдүкү салалталара өйөбүл миэрэлэрин киэнник туттаннар, кини салгыы олох хаачыстыбатын тупсарыыга үлэтин тохтоппот. Биһиги бүгүндү ыалдьыппыт – Муоматаабы “Мой бизнес” Киин салайааччыта Н.Б. Добрянцева.

– Наталья Борисовна, сонуну тарбаттар ситимнэртэн биллэххэ уонна нэһилиэнньэни кытта кэпсэттэххэ, бу боростуойа суох кэмнэ Муома урбаанньыттар санаалара түспэккэ өссө өрөйөн-чөрөйөн үлэли-хамсыы сылдьаллар. Пиардыыр диэмэ – олохтоохтор эйигин сыйла эрэ үлэлээт урбаан эйгэтигэр улахан хамсааһыны таһаарыт киһинэн билиэн ололор. Дьэ онно, ситиһи хайдах кэллэ?

– Өскө үчүгэй өтүгэр уларыылар тахсыбыт буоллахтарына, өс хоһооно этэрини “Один в поле не воин” буоллаба. Салайар дуоһунастарга өр үлэлээбит киһи буоларбынан бири этим: ыарахан кэмнэр моһоллорун туоруурга киһи уяана-хатана чуолкайданар – хорсуттар уһаарыллаллар, куттастар чугуйан сүүтэрииллэх хаалаллар. Оттон хоту сир ураты тыйыс усулуобуйатыгар олорор Муомам дьоно-сэргэтэ урут да аата-ахсаана суох күчүмбүйдэри киэр илгэн күн бүгүндүгэр диэри этэннэ ой-бото олонор истэбэ. Тугу барытын кыайар санаатын күүһүнэн. Кырдык, пандемия өрө тураатын кытта биһиэхэ урбаанньыттарбыт сүөм түһүүлэрэ, муунтуйуулар уонна сарынныга эрлэрэ мөлөөһүнэ эмиз баара. Ол иһин оройуонум салалтатыныын быстыспат тиһиккэ үлэлээн дьоммутун түмүппүт, аһаҥас кэпсэтиилэри, семинардары, трениннэри ыппыппыт. Үөрүөхпүт иһин, урбаанньыттарбыт олонор биэримэххэ, хамсанан саҥа суоллары көрдөөн тэлиэххэ диэбиттэрэ. Билэрин курдук, хотуга урбаан нэһилиэнньэни аһынан-үөлүнэн, араас табаардарынан хааччыйыыга быһаарар орууллаах. Тохтоотун да – олох тохтуур. Өрөспүүбүлүкэтээби министерстволуун үлэлээн, улусу көмөлөһөн дьоммутугар чөлүөтиилэри көрүмүшпүт, ол туһалаата. Түмүктүүр кэриэтэ эттэххэ, сэмэй ситиһиилэр анардас миэнэ буолбатах, бу – улус урбаанньыттарын коллективнай кыайыыга буолар.

– Сыл түмүктэнэрэ чугаһаата, онно

аастыкка эргиллэ хайыһан сүрүн үлэлэргэ тохтоон ылааха.

– Россияҥа урбаан эйгэтин климатын тупсарыыга “Дьобус уонна орто предпринимательство уонна кинилэри өйүүр көбүлээһиннэр” диэн нацбрырайыак иитинэн биһиги “Мой бизнес” Киини аспыппыт. Кини бизнес-идеялартан саҥалаан оноһуктар экспортка тахсыларыгар диэри арыаллаахтаах. Кырдыыга, биһиги экспортнай бородууксуйалары онорууттан быдан ыраахпыт, онно кэккэ биллэр төрүөттэр элбэхтэр. Ити да буоллар, күн бүгүн улуска балтараа сүүс кэринэ ИП

бааллар. Өскө урут урбаан Дьокуускай, Магадан аһынан-үөлүнэн, табаарынан сүрүннээн эргиммит буоллабына, билигин сэмэй да буоллар тырааныспар өнөлөрүн оноруу, тыа хаһаайыстыбатынан дьарыктаныы сыллата кэниир чинчилээхтэр. Хомойуох ирүү, улуска бытовий өнөлөрү онорууга ылсыһыан баалаахтар суохтары кэриэтэ. Мантан тайахтанан претенденнэргэ консультациялары оноробут, толкуйданааччылар бин баар буолан эрлэр, кэтэһэбит. Сыйыл өрөспүүбүлүкэтээби Фондага олохтоох бородууксуйаны онорууга субсидия ылытыгар биер сайаапканан кыттыбыппыт. Куонкуруска киирси кытаанах этэ, бары оройуоннартан 156 кандидат баара, тиһэбэр сычача 37 эрэ ИП субсидияга тиксипитэ. Үөрүөхпүт быатыгар, Муоматтан бэрт өртөн кичэллээхтик бэлэмнэммит ИП “Муталиев А.Х.” кыайыы көтөлөмүтэ. Аны туран рекламнай-полиграфическай бородууксуйалары онорор өнөлөрү толорууга 50 тыһ. солк. суумаҥа эмиз хапсыбыппыт. Үөһэ этэн аһарбытым курдук, тыа хаһаайыстыбатын салаатынан дьарыктаныы олус дирбинэ-дарбаана суох да буоллар, биердиилээн дьоннор суох буолбатахтар. Бу күһүн оройуонна “Есть идея” диэн бизнес-брырайыактары көмүскээһиннэ үгүс кыттааччылаах куонкурус ыппыппыт. Икки күн устата брырайыак онорбуттар көхтөөхтүк киирсиһэннэр дипломнарынан уонна

харчылаах сертификаттарынан наһараадаламмыттар. Олор истэригэр тыа хаһаайыстыбатын кэрэхсэнэр бизнес-брырайыагынан III степеннээх дипломнаах, харчы сертификаттаах “100 төбөбө көтөр ферматын арыыы” диэн Иван Александрович Сокоуртов кыайыта. Бу олус наадалаах уонна түргэнник ситэр салааҥа инникитин Иван Александрович кимиилээхтик ылсыһарыгар саарбахтаммат, оттон биһиги Кииммит киниэхэ көмө-өйөбүл буолара чуолкай.

Хоту сирдэргэ сэбиэскэй кэмнээби остолобуойдар сабыллыбыттар баылыр үйэбэ, оттон кэлиибары, сырыы син биер элбэх. Дьон остолобуой суобуттан эрэйдэнэр. Маны туоратар сыалтан Ирина Васильевна Соркомова “Хонуу сэлиэннэ этигэр остолобуой” диэн бизнес-брырайыага болҕомто киинигэр түспүтэ. Дьүүлүүр сүбэ ааптар сүрдээх чуолкай экономикай суоттаһынаах брырайыагы биһирээн, иккис степеннээх

диплому, эмиз харчы сертификатын туттарбыта. Кистэммэт, киин сирдэргэ да орто дойду олобууттан туораабыт дьоннору тиһэх суолугар атааран харайыыга ыарахаттар бааллар, оттон хоту сиргэ оннооҕор ордук уустук буолааччы. Улуспутугар манньык өгөнү оноруу урут суох буоллабыта, Степан Юрьевич Березкин “Ритуальной өнөлөр уонна столярнай дьыала” диэн бизнес-брырайыагынан үлэ түстэннэ. Баһыйар куолаһы ылан, Степан Березкин брырайыага I степеннээх диплому ылта, харчылаах сертификаты туптута. Оттон кини оборудование ыларыгар Дьарыктаах буолуу киинэ маннайгынан көмө илиитин ууммута хайҕаллаах. Биһиги олохтоохторбут аныгы олох сүүрэннэриттэн ончу хаалсыбаттарын куонкурус чопчулаабыта. Ол курдук Максим Захаров, Леонид Никулин Муомаҥа ис туризм сайдытыгар, Надежда Соркомова “Муома кэрэ көстүүлэрэ – аан дойду түһүлгэтигэр” диэн фотостудиятын брырайыага, Алексей Саввин “Ус кыһата уонна художественнай ковка” бизнес-брырайыага, о.д.а. кырааматаларынан бэлиэтэммиттэрэ, харчынан бириэмийэбэ тиксипиттэрэ. Элбэх кыттааччылаах күрэх биер сүрүн уратыгынан оскуола үөрэнээччилэрэ буолтара. Бу аата аныгы үйэ оҕолоро Россияҥа, өрөспүүбүлүкэбэ орто кылаас үөскээһинигэр туһаайыыны сөпкө өйдөөбүттэрин уонна онно киирсэргэ бэлэмнээхтэрин көрдөрөр.

ҮЛЭ УОСТУБАТ, СОРУКТАР ЧУОЛКАЙДАР

Холобур, Муома орто оскуолатын 10 кылааһын үөрэнээччитэ Слепцова Уйгулаана “Өбүгэлэрбит суолларынан” диэн бизнес-бырайыага мустубуттары барыларын сөхтөрбүтэ. Кини онорбут туристической маршрута эбээннэр “Бэркичэх” диэн сирдэриттэн саҕаланар, туристар былыргы таҥастаах-саптаах сылдыбаллар, бултуулар-балыктыыллар, кутааҕа астарын буһараллар. Хайаны дабайан петроглифтары кытта билсирдэллэр, быһата, түн былыргы олох

укулаатыгар төннөлөр. Бу – экстрим уонна экзотика эрэ буолбатах, кини өйдөбүлэ дириг. Тугуй диэ? Төрөөбүт төрүт буорга таптап, ааспыты умнубат буолуу, кинини ытыктааһын уонна үгэстэри тутуһуу, көлүөнэлэр солбуйсууларын дьыннэх бэллэтэ буолар. Үөрэнээччилэр оройуонна бытовое өнөлөрү оноруу тэтимэ мөлтөбүн биллэлэр, ол иһин манна саниэлээх хамсааһын тахсыахтаабын этэллэр. Соболоох орто оскуолатын оҕото Федорова Александра “Александра – парикмахерская” диэн бырайыага манна олак уурда. Даҕатан санаттахха, бу үөрэнээччи “WorldSkillsRussia” диэн муниципальной, региональной уонна Россиятааҕы күрэхтэр кыйыылаахтара буолар. Хаһыат кээмэйэ көнүллээбэтинэн сорох бизнес-бырайыактар сурукка кирибэтиллэр. Быйыл “Мой бизнес” Киин нөнүө элбэх семинардар, практикумнар уонна консултациялар ытылланнар, дьобус уонна орто урбаанна кириэн баҕалаахтар эбиллэ туралларын динамика көрдөрдө. Салгыы бу тэтими ыһыктыбака өссө күүһүрдөн биэрэһипит.

– Наталья Борисовна, кэспэтиигэ быйылгы баһаары умурорууга уонна COVID-19 утары охсуһууга урбаанньыттар кыттыыларын хайаан да тумнумуохха.

– Мэлдьи буоларын курдук, биһиги ИП-быт инники кирбииттэн түспэтиллэр. Ол иһин да буолуо, сайын баһаары умурорууга үлэлээбит кэли дьоннор муомалар олус түмсүүлээхтэрин сөбөн-махтаан бартара. Оттон урбаанньыттары ураты бэлиэтээбиттэрэ – харчыга харанарбат,

ночооттон куттаммат сирдээхтэр уонна хорсуннар манна бааллар эбит диэн. Кырдык, баһаары умуроруурааччыларга аһынан-үөлүнэн, иһитинэн-хомуоһунан уо.д.а. биһиги ИП-ларбыт кимтэн да көрдөһүннэрбэккэ бары биир киһи курдук туруммуттара – махталлаах дьыала. Оттон коронавируһу бохсууга уонна ыарыһахтары эмтээһиннэ урбаанньыттар күн бүгүннэ диэри күүс-кыах тийэринэн көмөлөһө ололорлор. Дезинфекциялыыр средстволарынан, электроприбордарынан, араас хаһаайыстыбаннай тэриллэринэн балыһалары хааччыйыга кинилэр бастакы эрээккэ иһэллэр. Соторуутаагыта кыттыһаннар изоляторга многофункциональной орон ылан биэрдилэр. Аны туран бесконтактнай төрүккэ олобуран нэһилиэнньэ кырдыҕас кыаммат аранатыгар маннайгы уочарат суолталаах бордодуукталары, табаардары дьиэлэригэр тиэрдиигэ көхтөөхтүк туруннулар. Ол курдук “Мадина”, “Саргы”, “Амтан”, “Уйгу” уо.д.а. маҕаһыһынар кизэ сэнээрини ыллылар. Оттон Валериан Варламов күннэ 10-тан тахса сайаапкалары толорон тыл төбөтүттэн түспэт. Атыһыттар Наталья Пилюченко, Александра Слепцова үлэ быһыгар волонтердаан кырдыҕастар алгыстарын ылыахтарын ыллылар.

– Наталья Борисовна, пандемия ааһыаҕа уонна ыйыт-бааччы олох син-биир кэлиэбэ. Үүнэр сылга инники былааннар быыстарын сэгэтэ түһүөххэ эрэ...

– Баары баарынан эттэххэ, биһиги сорох урбаанньыттарбыт эмсэбэлээбит салаа переченигэр кирибэтэхтэринэн үбүлээһиннэ кыайан хабыллыбатахтара, сыччаа 40-ча субъект эрэ тиксибитэ. Ити да буоллар, кинилэр онтон мах бэрдэрбэккэ үлэлээбиттэрин курдук үлэтиллэр, биллэн турар, барыс суоҕун эбэтэр дуона суоҕун үрдүнэн. Хоту сир урбаана, мин санаабар, ураты атын мөссүүннэх – кини баллайар барыс туһугар буолбакка, киһи туһугар үлэтиир, а.э. социальной эппитиннэ олус үрдүк. Маннык дьоннордоох буоламмыт, инникигэр эрэлбит умуллубат-уостубат, оттон “Мой бизнес” Киин кинилэр кыһалбаларын чэпчэтэргэ кэккэ былааннардаах уонна олору толорорго дьулуура улахан. Соруктары сэрэнэн-сэрбэнэн ыраас хаарга уурбаппын, арай бири этим: үһэ этэн аһарбыт “Есть идея” куонкурс бизнес-бырайыактарын олоххо киллэриигэ 2021 сылга саниэлээх хамсааһыны таһаарарга улуус салалтатыныын, тустаах министерстволорун биригэ үлэлээһинмит өссө ордук дьыалабыай таһымна тахсыахтаах.

– Сэргэх кэспэтиигин иһин махтал уонна эйигинэн сирэйдээн улуус урбаанньыттарыгар кыйыы үрдэллэрин ылан иһин диэн баҕа санаабытын тиэрдэбит!

Афанасий ИВАНОВ.

Объявление

Дорогие жители и гости села Хонуу!

С 10 декабря по 17 декабря 2020 г. проходит конкурсный отбор проектов на предварительное голосование в Программе Поддержки Местных Инициатив на 2021 год (ППМИ). Согласно Указу Главы Республики Саха (Якутия) и мерах по противодействию распространению новой коронавирусной инфекции (COVID-19) от 1 июля 2020 г. №1293 на территории республики запрещается проведение мероприятий с массовым скоплением людей. Таким образом, проведение общих собраний населения в очной форме в населенных пунктах в текущей ситуации не представляется возможным.

В связи с чем, Министерство финансов Республики Саха (Якутия) сообщает о необходимости проведения голосований и собраний в заочной форме на платформе <http://yakutia.click/idea/village/> и Whatsapp мессенджер.

Администрация МО «Момский район» предлагает в 2021 году реализовать следующие проекты:

1. «Реконструкция парка культуры и отдыха в с.Хонуу» (подробнее по ссылке) <https://yakutia.click/idea/concept/290/>

2. «Ремонт здания МКУ «Момской централизованной библиотечной системы» в с.Хонуу» (подробнее по ссылке) <https://yakutia.click/idea/concept/289/>

3. «Высокоскоростная поселковая локальная сеть в с.Хонуу». (подробнее по ссылке) <https://yakutia.click/idea/concept/316/>

Приглашаем население принять активное участие в выборе проекта. Для участия в выборе проекта просим пройти по ссылке, указанные сверху, и проголосовать за понравившийся Вам проект. Так же можете оставить свои комментарии.

18 декабря в Whatsapp группе <http://chat.whatsapp.com/CNEUBLU6kg15oFJPrhmLR4> состоится итоговое собрание жителей с.Хонуу.

Администрация МО «Момский район».

ПРОГРАММА ПЕРЕДАЧ

ПОНЕДЕЛЬНИК 14/12

06:00 - Новый день 12+
 10:00 - "Саха сирэ" информационной биэри 12+
 10:15 - Эл Иитэ 12+
 11:00 - Дойдум дьоно 12+
 11:15 - Саха сирин ырыа айааччыларын тумсуутэ 20 сылыгар
 12:00 - "Якутия" информационная программа 12+
 12:15 - Уутээн кэпсээнэ 12+
 12:45 - Комус түгэн 12+
 13:30 - "Саха Сирэ-Якутия" информационная программа 12+
 14:00 - "Тэтим" радио 12+
 15:00 - "Бастын" спортивнай шоу 6+
 16:00 - "Саха сирэ" информационной биэри 12+
 16:15 - "Бастын" спортивнай шоу 6+
 17:00 - Актуальное интервью 12+
 17:15 - Золотой фонд 12+
 18:00 - "Саха сирэ" информационной биэри 12+
 18:15 - Айуу-чэ! 12+
 18:30 - Ааспыт аспап амтана 12+
 19:00 - "Якутия" информационная программа 12+
 19:15 - Талбан 12+
 20:30 - "Саха Сирэ-Якутия" информационная программа 12+
 20:55 - "Олох диэн олох" сериал 12+
 22:00 - Тья ыччата 12+
 22:45 - Итоги дня 12+
 23:15 - Саха сирин ырыа айааччыларын тумсуутэ 20 сылыгар
 00:00 - Талбан 12+
 01:10 - "Олох диэн олох" сериал 12+
 02:00 - "Тэтим" радио 12+
 03:00 - Золотой фонд 12+
 03:45 - Комус түгэн 12+
 04:30 - Эл Иитэ 12+
 05:15 - Документальные фильмы с субтитрами 12+

ВТОРНИК 15/12

06:00 - Сана кун-Новый день 12+
 07:00 - Новый день 12+
 08:00 - Сана кун 12+
 10:00 - "Саха сирэ" информационной биэри 12+
 10:15 - Вторая республика 12+
 12:00 - "Якутия" информационная программа 12+
 12:15 - Бастын клип 12+
 12:30 - "Олох диэн олох" сериал 12+
 13:30 - "Саха Сирэ-Якутия" информационная программа 12+
 14:00 - "Тэтим" радио 12+
 15:00 - Талбан 12+
 16:00 - "Саха сирэ" информационной биэри 12+
 16:15 - Талбан 12+
 16:30 - Саха сатаабата суох 12+
 17:00 - Актуальное интервью 12+
 17:15 - Сохраняя традиции-к новым свершениям 12+
 17:30 - Бастын клип 12+
 17:45 - Дойдум дьоно. Н.Д.Неустроев
 18:00 - "Саха сирэ"
 18:15 - Айуу-чэ! 12+
 18:30 - Ааспыт аспап амтана 12+
 19:00 - "Якутия" информационная программа 12+
 19:15 - Талбан 12+
 20:30 - "Саха Сирэ-Якутия" информационная программа 12+

20:55 - "Олох диэн олох" сериал 12+
 22:00 - "Чулуу аата уйэлэргэ..." Н.Д.Неустроев 12+
 22:45 - Итоги дня 12+
 23:15 - Түгэнирлэр аартыктарынан
 00:00 - Талбан 12+
 01:10 - "Олох диэн олох" сериал 12+
 02:00 - "Тэтим" радио 12+
 03:00 - Сохраняя традиции-к новым свершениям 12+
 03:15 - Н.Д.Неустроев 125 сылыгар
 03:45 - Документальный фильм 12+
 04:15 - Бастын клип 12+
 04:30 - Сээн сирэ 12+
 05:15 - Документальные фильмы с субтитрами 12+

СРЕДА 16/12

06:00 - Сана кун-Новый день 12+
 07:00 - Новый день 12+
 08:00 - Сана кун 12+
 10:00 - "Саха сирэ" информационной биэри 12+
 10:15 - Сээн сирэ 12+
 11:00 - Дойдум дьоно 12+
 11:15 - Саха сирин ырыа айааччыларын тумсуутэ 20 сылыгар
 11:45 - Бастын клип 12+
 12:00 - "Якутия" информационная программа 12+
 12:15 - Бастын клип 12+
 12:30 - "Олох диэн олох" сериал 12+
 13:30 - "Саха Сирэ-Якутия" информационная программа 12+
 14:00 - "Тэтим" радио 12+
 15:00 - Талбан 12+
 16:00 - "Саха сирэ" информационной биэри 12+
 16:15 - Талбан 12+
 16:30 - Саха сатаабата суох 12+
 17:00 - Актуальное интервью 12+
 17:15 - Репортаж 12+
 17:30 - Дойдум дьоно 12+
 18:00 - "Саха сирэ" информационной биэри 12+
 18:15 - Айуу-чэ! 12+
 18:30 - Ааспыт аспап амтана 12+
 19:00 - "Якутия" информационная программа 12+
 19:15 - Талбан 12+
 20:30 - "Саха Сирэ-Якутия" информационная программа 12+
 20:55 - "Олох диэн олох" сериал 12+
 22:00 - Бай 12+
 22:45 - Итоги дня 12+
 23:15 - Саха сирин ырыа айааччыларын тумсуутэ 20 сылыгар 12+
 23:45 - Бастын клип 12+
 00:00 - Талбан 12+
 01:10 - "Олох диэн олох" сериал 12+
 02:00 - "Тэтим" радио 12+
 03:00 - Золотой фонд 12+
 03:45 - Геван 12+
 04:15 - Бастын клип 12+
 04:30 - Аал-луук мас 12+
 05:15 - Документальные фильмы с субтитрами 12+

ЧЕТВЕРГ 17/12

06:00 - Сана кун-Новый день 12+
 07:00 - Новый день 12+
 08:00 - Сана кун 12+
 10:00 - "Саха сирэ"
 10:15 - Аал-луук мас 12+
 11:00 - Дойдум дьоно 12+
 11:15 - Саха сирин ырыа

айааччыларын тумсуутэ 20 сылыгар
 11:45 - Бастын клип 12+
 12:00 - "Якутия" информационная программа 12+
 12:15 - Бастын клип 12+
 12:30 - "Олох диэн олох" сериал 12+
 13:30 - "Саха Сирэ-Якутия" информационная программа 12+
 14:00 - "Тэтим" радио 12+
 15:00 - Талбан 12+
 16:00 - "Саха сирэ" информационной биэри 12+
 16:15 - Талбан 12+
 16:30 - Саха сатаабата суох 12+
 17:00 - Актуальное интервью 12+
 17:15 - Репортаж 12+
 17:30 - Дойдум дьоно 12+
 18:00 - "Саха сирэ" информационной биэри 12+
 18:15 - Айуу-чэ! 12+
 18:30 - Ааспыт аспап амтана 12+
 19:00 - "Якутия" информационная программа 12+
 19:15 - Талбан 12+
 20:30 - "Саха Сирэ-Якутия" информационная программа 12+
 20:55 - "Олох диэн олох" сериал 12+
 22:00 - Кэпсир 12+
 22:45 - Итоги дня 12+
 23:15 - Саха сирин ырыа айааччыларын тумсуутэ 20 сылыгар
 23:45 - Бастын клип 12+
 00:00 - Талбан 12+
 01:10 - "Олох диэн олох" сериал 12+
 02:00 - "Тэтим" радио 12+
 03:00 - Репортаж 12+
 03:15 - Дойдум дьоно 12+
 03:45 - Саха итэҕэлэ 12+
 04:15 - Бастын клип 12+
 04:30 - Сээн сирэ 12+
 05:15 - Документальные фильмы с субтитрами 12+

ПЯТНИЦА 18/12

06:00 - Сана кун-Новый день 12+
 07:00 - Новый день 12+
 08:00 - Сана кун 12+
 10:00 - "Саха сирэ" информационной биэри 12+
 10:15 - Сээн сирэ 12+
 11:00 - Дойдум дьоно 12+
 11:15 - Асчыттар 12+
 12:00 - "Якутия" информационная программа 12+
 12:15 - Бастын клип 12+
 12:30 - "Олох диэн олох" сериал 12+
 13:30 - "Саха Сирэ-Якутия"
 14:00 - "Тэтим" радио 12+
 15:00 - Талбан 12+
 16:00 - "Саха сирэ"
 16:15 - Талбан 12+
 16:30 - Саха сатаабата суох 12+
 17:00 - Актуальное интервью 12+
 17:15 - Золотой фонд 12+
 18:00 - "Саха сирэ"
 18:15 - Аал-луук мас 12+
 19:00 - "Якутия"
 19:15 - Ырыа кизьэтэ 12+
 20:30 - "Саха Сирэ-Якутия" информационная программа 12+
 21:00 - Куорчэ-шоу 12+
 21:45 - Бастын клип 12+
 22:00 - Кулинарный конкурс 12+
 22:45 - Итоги дня 12+
 23:15 - Тыннаах дорҕоон 12+
 00:00 - Ырыа кизьэтэ 12+
 01:15 - Куорчэ-шоу 12+
 02:00 - "Тэтим" радио 12+

03:00 - Золотой фонд 12+
 03:45 - Уутээн кэпсээнэ 12+
 04:15 - Бастын клип 12+
 04:30 - Асчыттар 12+
 05:15 - Документальные фильмы с субтитрами 12+

СУББОТА 19/12

06:00 - Саха итэҕэлэ 12+
 06:30 - Документальный фильм 12+
 07:00 - Сана кун 12+
 09:00 - Истин илдьит 6+
 09:45 - Кырыа кыыны таптыбын
 10:00 - Сээн сирэ 12+
 10:45 - Эл Иитэ 12+
 11:30 - Сахалык мультитар 12+
 12:00 - "Якутия"
 12:15 - Н.Д.Неустроев 12+
 12:45 - Кулинарный конкурс 12+
 13:30 - "Якутия"
 13:45 - Кырыа кыыны таптыбын
 14:00 - "Олох диэн олох" сериал 12+
 18:00 - "Саха сирэ"
 18:15 - Истин илдьит 6+
 19:00 - Комус түгэн 12+
 19:45 - Сахалык кинэ 12+
 21:45 - Кэпсир 12+
 23:45 - Бастын клип 12+
 00:00 - Бай 12+
 00:45 - Геван 12+
 01:15 - Документальный фильм 12+
 01:45 - Сээн сирэ 12+
 02:30 - Сахалык кинэ 12+
 04:15 - Куорчэ-шоу 12+
 05:00 - Документальные фильмы с субтитрами 12+

ВОСКРЕСЕНЬЕ 20/12

06:00 - Простые истины 12+
 06:30 - Санаа күүэ 12+
 07:15 - Кулинарный конкурс 12+
 08:00 - Новости парламента 12+
 08:15 - Хранители времени 12+
 08:45 - Будем вместе 12+
 09:00 - Истин илдьит 6+
 09:45 - Кырыа кыыны таптыбын
 10:00 - Сээн сирэ 12+
 10:45 - Аал-луук мас 12+
 11:30 - ДТРА "Полярная звезда" 6+
 12:00 - "Якутия"
 12:15 - Дойдум дьоно 12+
 12:45 - Асчыттар 12+
 13:30 - "Якутия"
 13:45 - "Чулуу аата уйэлэргэ..." Н.Д.Неустроев 125 сылыгар 12+
 14:30 - Тья ыччата 12+
 15:15 - ТВ-Спорт 12+
 16:15 - Вторая республика 12+
 18:00 - "Саха сирэ"
 18:15 - Истин илдьит 6+
 19:00 - Моя Якутия 12+
 19:30 - "Бастын" спортивнай шоу 12+
 21:00 - Уутээн кэпсээнэ 12+
 21:30 - Бастын клип 12+
 21:45 - Кэпсир 12+
 23:45 - Бастын клип 12+
 00:00 - "Бастын" спортивнай шоу 12+
 01:30 - Моя Якутия 12+
 02:00 - Сээн сирэ 12+
 02:45 - Бастын клип 12+
 03:00 - Уутээн кэпсээнэ 12+
 03:30 - Кэпсир 12+
 05:00 - Документальные фильмы с субтитрами 12+
 05:45 - Бастын клип 12+

Быйыл Суон Тиит сиригэр Н.И. Калинин аатынан колхоз төрүттэммитэ (1940 с.) 80 сылыгар анаан “Дойдум Суон Тиит” диэн кинигэ бэчээттэнэн табыста.

Бу кинигэ тахсарыгар Муома национальнай нэһилиэгин баһылыга Александр Васильевич Андреев үбүнэн көмөтө улахан. Нэһилиэк депутата Анна Афанасьева Хабарова туруорсан сүүрбүтэ-көппүтэ элбэх. Эбии харчы хомуллан, төһө да сыаналаах буоллар, кинигэбит күн сирин көрөн үөрүүбүт үксээтэ.

Кинигэ «Дани-Алмас» ААУо сөбүлүнэн бэчээккэ табыста.

Билигин баар аҕыах кырдыаҕас көлүөнэ эдьийдэрбит тыл кыабын өйдүүр, сатаан туттар буолан, былыргы өбүгэлэрбит, төрүттэрбит олон ааспыт олохторун, үгэстэрин, үлэлэрин-хамнастарын устуоруйатын чопчулаан итэҕэтиилээхтик суруйбуттара биһирэнэр. Онон сэттэ уон, сэттэ уоннарын лаппа ааспыт эдьийдэрбитигэр Степанова Людмила Гаврильевна, Ушницкая Акулина Семеновна, Слепцова Александра

«ДОЙДУМ СУОН ТИИТ»

Егоровна, Слепцова Наталья Гаврильевна уонна редколлегия үлэһитэригэр дириҥ махталбытын биллэрэбит.

Бу ураты кинигэ тас көстүүтэ көмүс буукубаларынан суруллубут, глянцевай илиистэрдээх буолан, ыйааһына ыарахан, үчүгэй хаачыстыбалаах. Онон бар дьоммутугар үтүө өйдөбүннүк, дьонуннаах бэлэх оноһулунна.

Аан дойдуну саба бүрүкэбит хоруона хамсыгын ыар кэмэ да мэхэйдээтэр, баһылык Александр Васильевич сайын баран кинигэ тахсар-тахсыбат дьылбатын быһаарсан, харчыта кэмчи, матырыйаала да уустук, эридьиэстээх да буоллар, сүүрэн-көтөн кэпсэтэн, бэчээттэтэн, самолетунан аҕалтара охсон, дьон туһа диэн, кинилэри үөрдээри, көмөтүн-өһөтүн иһин махтанабыт. Киниэхэ

Саһа кинигэ

чэгиэн-чэбдик доруобуйаны, дьоллоох-соргулаах дьонун-мааны олоҕу баҕарабыт.

Дириҥ махталы кытта Суон Тииттэн төрүттээх тыыл, үлэ бэтэрээннэрэ, Суон Тиит бөһүөлгүн олохтоохторо.

Новогодние и Рождественские праздники - замечательное время для детей и взрослых. Почти в каждом доме устанавливают и украшают красавицу-елку. Для того, чтобы эти дни не были омрачены бедой, необходимо обратить особое внимание на соблюдение мер пожарной безопасности, которые очень просты.

Чтобы новогодние праздники не омрачились бедой, запомните эти простые правила:

- ёлка устанавливается на устойчивой подставке, подальше от отопительных приборов;

- для освещения елки необходимо использовать только исправные электрические гирлянды заводского изготовления.

Запрещается:

- украшать елку свечами, ватой, игрушками из бумаги и целлюлоида;
- одевать маскарадные костюмы из марли, ваты, бумаги и картона;
- зажигать на елке и возле нее свечи, бенгальские огни, пользоваться хлопушками.

При установке елок необходимо учитывать следующие основные требования:

- установка елок и проведение новогодних мероприятий допускается в помещении не выше второго этажа, из которого должно быть не менее 2-х эвакуационных выходов непосредственно наружу;

- елку не следует устанавливать около выходов, в проходах. Заполнение

ТРЕБОВАНИЯ К НОВОГОДНЕЙ ЕЛКЕ

помещений людьми сверх нормативного значения не допускается. Елка должна устанавливаться на устойчивом основании с таким расчетом, чтобы ветви не касались стен и потолка;

- помещение, где находится елка, должно быть обеспечено первичными средствами пожаротушения (огнетушители, песок, кошма);

- у елочных гирлянд должен быть не только сертификат безопасности, но и включенный в него пожарный сертификат. При выборе гирлянды предпочтение лучше отдать менее мощным. Чем меньше мощность лампочек – тем меньше создаваемый ими нагрев, меньше риск возгорания. Изоляция электропроводов не должна иметь повреждений, при малейших признаках неисправности в иллюминации (нагрев проводов, мигание лампочек, искрение) немедленно выключите ее;

- при отсутствии в помещении электрического освещения мероприятия у елки должны проводиться только в светлое время суток.

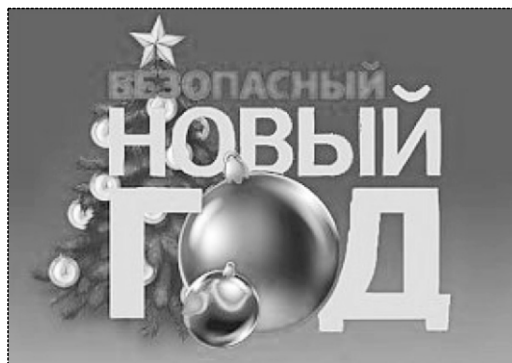
При проведении новогодней елки запрещается:

- одевать детей в костюмы из легковоспламеняющихся материалов;
- проводить огневые, покрасочные и

другие пожароопасные работы;

- использовать ставни на окнах для затемнения помещений;

- уменьшать ширину проходов между рядами стульев и устанавливать в

проходах дополнительные места;

- полностью гасить свет в помещении во время спектаклей и представлений.

Для того, чтобы праздник не превратился в трагедию, необходимо строго соблюдать правила пожарной безопасности при организации и проведении новогодней елки.

Напоминаем, что в случае возникновения пожара в службу спасения можно позвонить по телефонам: 01, 101 или 112.

01 предупреждает

Новогодние праздники

Покупайте только сертифицированную пиротехнику и используйте ее безопасно!

С приближением новогодних праздников пожарные Якутии обращают внимание граждан на соблюдение правил безопасности при приобретении и использовании пиротехнических изделий.

В первую очередь, следует помнить, что пиротехнические изделия следует покупать только в местах официальной продажи – в магазинах, обеспечивающих сохранность продукции. Некачественная продукция и не имеющая сертификата или декларации соответствия опасна.

Хранить фейерверки следует в сухом месте, в оригинальной упаковке, и главное в не доступных для детей местах. Запрещено хранить пиротехнические изделия во влажном или, наоборот, в очень сухом помещении, а также у горючих и легковоспламеняющихся предметов и

веществ. В холодное время года фейерверки желательно хранить в отапливаемом помещении, иначе из-за перепадов температуры фейерверки могут отсыреть. Такую пиротехнику категорически запрещается сушить на батареях, бытовых обогревателях и т.п.

Чтобы не омрачить праздничные дни неприятными последствиями, перед запуском фейерверков стоит внимательно ознакомиться с инструкцией. Использовать фейерверки можно только на открытой местности, вдали от людей, жилых домов, деревьев, автостоянок. Запускать петарды рядом с домами и другими постройками категорически запрещается: они могут попасть в окно или форточку, залететь на чердак или крышу и стать причиной пожара.

Пиротехнику необходимо хорошо закрепить: например, присыпать основание снегом. Человек, запускающий залп, должен быть абсолютно трезв. Держитесь на безопасном расстоянии. Не разрешайте детям приводить в действие пиротехнические изделия. По завершении салюта подождите 5-10 минут, чтобы не попасть под удар несработавших зарядов. Не наклоняйтесь над фейерверком в случае его несработавания.

Нельзя применять пиротехнику истекшим сроком годности, следами порчи, без инструкции по эксплуатации и сертификата соответствия. Утилизация фейерверков должна осуществляться согласно обозначениям и инструкциям на пиротехническом изделии.

Надеемся, что соблюдение этих несложных правил позволит избежать неприятностей в новогодние и рождественские праздники, сделает их счастливыми и радостными.

ОГПС РС(Я) № 22 по
МО «Момский район».

САХААРЫН
+7 Дней
С 3 ПО 13 ДЕКАБРЯ
ПРОДЛЕНИЕ ДЕКАДЫ
Льготной ПОДПИСКИ

584,00 ₮	316,44 ₮	739,20 ₮	739,20 ₮

ПОДПИШИСЬ ЧЕРЕЗ

1. PODPISKA.POSHTA.RU
2. ПОЧТА РОССИИ

Цены подписки на журналы и газеты ГАУ РС(Я) «Сахааччыт» указаны за 1 полугодие 2021 г для 1 зоны. Сроки декады: летний подписки: 03.12.20-12.2020 г.

**ИНДИГИР
УОТТАРА**

Күндү аабааччылар!

Хаһыакка сурутуу сабалланна.
2021 с. бастагы анаарыгар
биирдиилээн дьонго сурутуу
сыаната – 720 солк., тэрилтэлэргэ
– 1440 солк.

Таптыыр хаһыаккытыгар
суруттарга тиэтэйн!

Редакцияҕа кэлэн эбэтэр
телефон нонүө сурутуоххутун сор.

Редакция.

Таптыыр быраатым, убайбыт, таайбыт
ЧЕРЕМКИН Роман Михайлович
ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытын
диринник курутуунан туран бары
аймахтарбытыгар, доботторугар, билэр
дьонугар иһитинэрэбит.

Кини туһунан сырдык ахтылган биһиги
өйбүтүгэр, санаабытыгар өрүү бииргэ
буолуоҕа.

Бииргэ төрөөбүт эдьийэ,
Дьокуускайтан Слепцовтар, Нюргусовтар,
Черемкиннар, Атласовтар, Хонууттан
Слепцовтар.

Бииргэ үөрэммит доборбут, табаарыспыт
ЧЕРЕМКИН Роман Михайлович
ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытыгар
эдьийингэр Слепцова Антонина
Михайловнаҕа дириг кутурҕаммытын
тириэрдэбит.

Бар аһыгытын тэнгэ үллэстэбит.
Рома сырдык мөсүөнэ биһиги
сүрэхпитигэр куруук баар буолуо.

Бииргэ үөрэммит **МОО-85 с.**
выпускниктара, кыл. салайааччылара
Габышева М.Д., Степанова А.Г.

Күндү эдьийибитигэр Слепцова Антонина
Михайловнаҕа таптыыр быраата, убаастыыр
убайбыт

ЧЕРЕМКИН Роман Михайлович
ыарахан ыалдьан олохтон туораабытыгар
дириг кутурҕаммытын тириэрдэбит.

Бар сүтүкүтүн тэнгэ үллэстэбит.

Айталиһа, Илья дьыэ кэргэттэрэ.

Тэрийэччи: СӨ
Бырабытталыстыбата,
"Сахабэчээт" СӨ Судаарыс-
тыбаннай автономнай тэрилтэтэ.
Таһаараччы: "Сахабэчээт" СӨ
Судаарыстыбаннай автономнай
тэрилтэтэ.
677000, Дьокуускай к.
Орджоникидзе уул., 31 №-рэ, 124 каб.,
тел./факс: 8(4112)343917.
e-mail: sakhapechat@mail.ru
Генеральнай дириктэр
Н. М. Стручкова

Сибээс эйгэтин информационнай
технологияҕа уонна маассабай
коммуникацияҕа надзорун
федеральнай структуратын Саха
сиринээҥи бырабыланынатын
20.06.2019 с. бэриллибит
сидиэтэлистибэтин
ПИ № ТУ 14-00520

Кылаабынай эрдээктэр:
М.П. Старкова

Хаһыат нэдиэллээ иккитэ тахсар.
Редакцияҕа кирибит суруктар
төннүбэттэр.
Матырыйаалга ахтыллар чаччылар иһин
эппитинэни сурук ааптара сүгэр.
Ааптар суругар этиллэр санаа
хаһыат тутуһар хайысхатыттан
атын буолуон сөп.
Быллэриилэр, рекламалар
ис хоһоонноругар эппитинэни
тустаах кини сүгэр.
® Реклама быһыытынан бэчээттэнэр.

Хаһыат 99 №-гэр 16 ч. илин баттанна,
17 ч. график быһыытынан бэчээккэ бэрилиннэ.
Компьютернай талыыта, верстка оройуоннааҕы
«Индибир уоттара» хаһыат редакциянай-
полиграфической комплекска оһоһулан
бэчээттэннэ.
Редакция, типография, таһаараччы аадырыһа:
Муома улууһа, Хонуу сэл., кап. Елкин уул. 4 №-рэ.
Кэмэйэ 1 усул. бэч. л. Тиража 360.
Сыаната дуоһаар быһыытынан.
Телефоннара: 8(411502)-10-21.
Электроннай почта: indigir-uottara@yandex.ru